

מהנעשה במל"מ

'מועדון הנצלת'

על לכידת קלוז סי ועל פעילות חיל הים כנגד הברחות אמל"ח לרצועת עזה וללבנון

ראש מספן מודיעין חיל הים תא"ל יורם לקס (לונגו) הרצה ביום שני 12 במאי 2014 בפני חברי 'מועדון הנצלת' בנושא פעילות חיל הים נגד תופעת הברחות האמל"ח לרצועת עזה וללבנון בשנים האחרונות.

מבצע ההשתלטות על האניה בלב ים (צילום: דובר צה"ל)

האוניה קלוז סי (צילום: דובר צה"ל)

במסגרת זאת, תוארה בהרחבה הפעילות מול האוניה קלוז סי (KLOS C) שהובילה טילים ואמל"ח נוסף מאיראן לרצועת עזה, נתפסה בים האדום והובלה לאילת.

תא"ל לקס סקר את הפעילות המודיעינית הרחבה שהיו מעורבים בה אמ"ן, המוסד והשב"כ שסייעו למודיעין חיל הים והביאו להצלחת המבצע. האודיטוריום במל"מ היה מלא והקהל גילה התעניינות רבה ושאל שאלות.

יובל חמיש

דבר העורכת

המזה"ת כמרקחה

קוראים יקרים,
אחת מאגדות העיתונות העברית מספרת כי יום אחד, בשנות השלושים של המאה שעברה, טבע עורך הלילה של אחד העיתונים (דבר? הבוקר?) בשפע של ידיעות מסעירות מכל קצווי תבל. בצר לו חיבר את כולן יחדיו, ונתן לכך כותרת ראשית: "העולם כמרקחה".

אנו, אנשי מורשת המודיעין שכבר לא יושבים בלילות בחדרי חדרים, יכולים רק לתאר לעצמנו מה קורה אצל תורני הלילה ביחידות אמ"ן, המוסד, והשב"כ. ככל שהמזרח התיכון סוער ומתפורר יותר, כן גובר קצב הידיעות, מכל סוג ומכל עבר.

מה חשוב יותר, מה חשוב פחות? האם רוכל המציית עצמו בתוניס ראוי להיכנס ללקט הידיעות היומית? האם הפגנה בקהיר? מטען חבלה בדמשק? שיר מחאה בטהראן? עליית מחירים ברמאללה? ספרון או מאמרון של מחבר שיעי כנגד הסונה, או להפך? ומה כל אלה מול שינויים בחימוש ארגון כזה או אחר; כיבוש חלקים מצפון עראק בידי שלוחה של אל-קאעדה; אבידות חזבאללה בסוריה; סבך בעיותיה של מצרים; גילויי שחיתות בתורכיה; צנטריפוגות, טק"ק, נשק כימי? ברור הוא שהמרחב הרלוונטי לישראל ולמודיעין שלה הוא גדול יותר, מפוצל ומפורר יותר, ועל כן גם מסובך ויחידתי יותר.

איך ניתן לבחון את כל פרטי המידע הללו ובכל זאת לקבל תמונה אסטרטגית מקפת? תחושתי היא שבשל העומס האדיר המוטל על העוסקים בשוטף יש למל"מ, על הצבר הניסיון של אנשיו - ובייחוד עם הקמת המכון לחקר המודיעין החדש - הרבה מה לתרום בהתייבבותנו מול "המזה"ת כמרקחה".

בגיליון זה של רואים מל"מ, כמו בכל קודמיו, תמצאו דיווחים על ימי עיון ומפגשים שונים בהם באה לידי ביטוי מורשת החשיבה המודיעינית. בין היתר, דברי כמה מראשי המערכת בעבר ואנשי אקדמיה על הסונה האיראנית, ותמצית דברי רח"ט מחקר בכנס הרצליה.

קריאה נעימה,

יוכי ארליך

הסוגיה האיראנית לאחר ההסכם עם המערב

בימת מודיעין. מימין: אמנון סופרין, מאיר דגן ומאיר ליטבך (צילום: ישראל דיפנס)

מפגש ראשון מסוגו שהיה פתוח גם לקהל הרחב, התקיים במל"מ ביום ששי 9 במאי 2014, הראשון בסדרת מפגשים משותפים למל"מ ול"ישראל דיפנס": מפגשים עם אנשים שעשו ועושים מודיעין.

במוקד המפגש עמד שיח משותף שקיימו אלוף (בדימ') מאיר דגן ראש המוסד לשעבר ופרופ' מאיר ליטבך ראש המרכז ללימודים איראניים באוניברסיטת תל אביב. המפגש עסק בסוגיות שונות הקשורות במצב במזרח התיכון כיום, בדגש על איראן ומשמעות ההסכם עם המערב וההשלכות על ישראל. הנחה תא"ל (מיל) אמנון סופרין, חבר הנהלת המל"מ וראש ועדת מורשת ותכנים, היוזם והמרכז את הפרויקט החדש בשיתוף פעולה עם עמיר רפפורט מישראל דיפנס. יו"ר המל"מ תא"ל (מיל) ד"ר צבי שטאובר ומנכ"ל המל"מ תא"ל (מיל) דוד צור נטלו גם הם חלק במפגש.

נשיא איראן, חסן רוחאני (ויקימדיה)

מנהיג איראן, עלי חמנאאי (ויקימדיה)

ליטבך ציין, כי בחירת רוחאני לנשיא איראן שיקפה מסר למנהיג העליון חמנאאי שהעם האיראני מצפה לנקיטת מדיניות פרגמטית יותר כלפי המערב, אך ללא ויתור משמעותי על האסטרטגיה הקשורה במדיניותו בשאלת הגרעין. דגן הדגיש את עומק המשבר הכלכלי שבו הייתה שרויה איראן בעקבות הסנקציות הכלכליות שהטיל עליה המערב. אולם, להערכתו עיתוי ההחלטה האמריקאית לפתוח במו"מ להשגת הסכם עם המערב קשור היה בחשש אמריקאי שבכוונת ישראל לתקוף את מתקני הגרעין באיראן, מהלך שיגרם לפגיעה באינטרסים אמריקאים.

אולם, לדברי דגן הטיימינג היה מוקדם מידי והתרחש עוד לפני שהאיראנים עמדו לקרוס ממש בעקבות הסנקציות שהוטלו עליהם, והלחץ הכלכלי טרם הגיע למיצויו המלא. כבר בתחילת המו"מ, קבע

דגן, האיראנים קבלו רווחים מיידיים בהקלת הסנקציות, בעוד שהמערב לא קבל ויתורים משמעותיים בסוגיית הגרעין.

פרופ' ליטבך העריך, כי הסיכוי שהאיראנים יוותרו על חלום הגרעין קלוש. למעשה, בזכות ההסכם קבלו האיראנים אישור להחזיק צנטריפוגות והכרה במעמד של מדינת סף גרעינית. מדובר מבחינתם בהישג לא קטן. בתקופת ההסכם הם ישמרו על יכולות גרעיניות וידע ויכולו להחליט אם להמשיך ולקיימם או לא. דגן הוסיף, כי בעת משבר, בלוח זמנים קצר של שנה שנתיים, יוכלו האיראנים להגיע ליכולת גרעינית. גם אם לא יהיה מדובר ביכולת גרעינית **המשך בעמוד 3**

אולם הדיונים ב'זנבה בעת המשא ומתן בין מדינות המערב לבין איראן, נובמבר 2013 (ויקימדיה)

CONTACT US
שלחו משב ותגובות למערכת

צבי שטאובר (מימין) ומאיר דגן

של משתתפים מהקהל: על סוגים ושיעים, על עיראק, סוריה, לבנון, הפלסטינים והחמאס, על סעודיה והמפרץ, על פקיסטאן וגם על המעצמות - ארה"ב, רוסיה (ברקע למשבר באוקראינה) וסין. בחלק השני של האירוע נחשפה לראשונה פרשיה מודיעינית מרתקת ומסעירה מהימים שלפני הקמת המדינה ולאחריה. סמי מוריה, מבכירי השב"כ בעבר, ממקימי יחידת המסתערבים ומי שעמד בראש מבצעים חשאיים ומסוכנים של העלאת יהודים מעיראק מסוריה ומלבנון לישראל, גולל את סיפורו עוצר הנשימה ומעורר ההשתאות.

צבאית, יהיה בכך די כדי להרתיע, לבסס את מעמדה האזורי של איראן ולקדם את יעדיה האסטרטגיים. לכך יהיו השלכות על המרחב כולו, בכלל זה - האצת מרוץ החימוש הבלתי קונבנציונאלי במרחב האזורי וחתירה של גורמים נוספים לפתח גם הם יכולת גרעינית, ולו לצורכי הרתעה.

דגן התייחס גם לדילמה הישראלית בכל הקשור לדרכי הפעולה האפשריות במצב הנוכחי. הוא הדגיש את החשיבות שבהפעלת מנופי השפעה כדי להשיג את המיטב האפשרי בהסכם המתגבש. למשל, היבטים הקשורים בבקרה על מתקנים צבאיים, להבדיל ממתקני גרעין אזרחיים, פירוט צעדי פיקוח ומנגנוני בקרה יעילים על פיתוח תוכנית הגרעין האיראנית, פירוט מה הסנקציות שיוטלו על איראן אם תפר את תנאי ההסכם. ואלו צעדי ענישה ינקטו נגדה. בהמשך, התקיים דיון מרתק חובק עולם, שכלל התייחסויות ושאלות

אירוע נוסף של בימת מודיעין יתקיים במל"מ ביום ששי 4 ביולי 2014 בנושא "התפשטות הג'יהאד העולמי למזרח התיכון והשלכות לישראל". ישתתפו פרופ' אייל זיסר מאוניברסיטת תל אביב וחיים תומר בכיר ב'מוסד' לשעבר (פרטים בעמוד 10).

■ **יום שלישי 8 ביולי 2014**
אירוע נוסף במפגשי מודיעין וסרט: 'סינמה בלש'.
התכנסות 19:00,
התחלת הסרט 19:30
יוקרו באודיטוריום במל"מ
הסרט **"אניגמה"**. סרטו של
מייקל אפטד משנת 2001
בכיכובה של קייט וינסלט
על המאמץ לפצח מחדש את
הצופן שבו השתמשו הנאצים
להעברת מידע בין הצוללות וצי הספינות.

פרופ' יגאל שפי ירצה בתום הסרט על מודיעין ותרבות פופולארית: סיגינט וייצוגו בקולנוע.
ההשתתפות מותנית בהרשמה מראש ואינה כרוכה בתשלום.

*ההשתתפות באירועים הינה רק על-פי הרשמה טלפונית מראש, החל משלושה שבועות לפני מועד האירוע. הכניסה לאירועים בהצגת תעודת חבר/ת עמותת המל"מ.

יתכנו שינויים בתוכנית - יש להתעדכן לגבי מקום האירועים ומועדם במשרדי העמותה בטלפון: 03-5497019 ובאתר האינטרנט של המל"מ: www.intelligence.org.il

■ **יום ראשון 22 ביוני 2014**
מפגש נוסף של מועדון "סינמה בלש", מועדון סרטי המודיעין של המל"מ: **הסרט "הנסיך הירוק"** הסרט יוקרו בקולנוע רב חן הרצליה בקניון שבעת הכוכבים. אריה (לייבו) לבנה ירצה על סוגיות בהפעלת סוכנים בעקבות הסרט. התכנסות בשעה 18:45.

■ **יום שלישי 24 ביוני 2014**
טקס האזכרה השנתי לחללי קהילת המודיעין.

האירוע יתקיים במל"מ - התכנסות החל מהשעה 19:00.

■ **יום ששי 4 ביולי 2014**
אירוע נוסף במסגרת מפגשי בימת מודיעין בנושא **"התפשטות הג'יהאד העולמי למזרח התיכון והשלכות על ישראל"**.

ישתתפו פרופ' אייל זיסר מאוניברסיטת תל אביב וחיים תומר בכיר ב'מוסד' לשעבר. מנחה תא"ל (מיל) אמנון סופרין. (פרטים נוספים בעמוד 10).

אירועים במל"מ*
שריינו ביומנכם

CONTACT US
שלחו משב ותגובות למערכת

הסביבה האופרטיבית מציבה איומים מגוונים ומאתגרים יותר אך ההרתעה הישראלית נשמרת

תא"ל איתי ברון (צילום: ארז חרודי)

פחת כמו גם האיום הכימי ואיום הטק"ק מסוריה), אולם לצד זאת חלה עליה משמעותית בהיתכנות תרחישים של הסלמה והידרדרות. האיומים הפכו להיות שונים ועתה הם יותר רבים, עוצמתיים, מדויקים, הרסניים, בעלי יכולת חדירה טובה יותר, בעלי כושר שרידות גבוה והם מגובשים במסגרת תפישת הפעלה מאתגרת.

לצד העובדה שישראל נתפשת כבעלת עליונות צבאית וטכנולוגית על יריביה וההרתעה הישראלית עדיין נשמרת, הרי הולכת ומתבססת התפישה שיש לרכז מאמץ לקצת את העליונות הזאת ע"י פגיעה בנקודות התורפה של ישראל (בעיקר העורף הצבאי והאזרחי) ועל ידי שיפור יכולת הספיגה וההישרדות של התוקף הפועל מתוך ריכוזי אוכלוסיה.

לפיכך, בניין הכוח נשען על שיפור יכולת הפגיעה בעורף הישראלי (האזרחי והצבאי) גידול כמותי ואיכותי ביכולת התקיפה, שיפור ביכולת ברמת הדיוק ובכוח ההרס. התופעה העדכנית המשמעותית בהקשר זה היא המאמץ לבנות יכולת תקיפה מדויקת, בעיקר מערכות מבוססות GPS, שאיראן היא מקור הידע והטכנולוגיות החדישות שנכנסות לזירה.

כ-170,000 טילים ורקטות מאיימים על ישראל מלבנון, סוריה ומעזה, מתוכם כ-160,000 הם לטווח של עד 45 ק"מ. בידי ארגוני הטרור בעזה מאות רקטות המסוגלות להגיע לטווח של עד 80 ק"מ (גוש דן). בידי החזבאללה כמה אלפי טילים ורקטות בעלי טווח של עד 250 ק"מ (אשדוד), ומאות טילים ארוכי טווח שמכסים את כל שטחה של ישראל.

בסיכום המשמעויות לישראל ציין ברון, כי ההרתעה הישראלית נשמרת משום שכל גורמי הכוח אינם מעוניינים עתה בעימות רחב עם ישראל (למעט הג'יהאד). ובינתיים, הצד השני מאתגר את ישראל במאפיינים שהם מתחת לסף המלחמה: פעילותו מתמקדת בהצטיידות מאסיבית בטק"ק וברקטות, בזליגת אמל"ח אסטרטגי לאזור ובעלייה משמעותית באיום הכולל על העורף הישראלי.

כנס הרצליה המתקיים זו השנה ה-14 ברציפות נערך השנה בקמפוס של המרכז הבינתחומי בהרצלייה (8-10 ביוני 2014). הכנס שימש גם הפעם מקום מפגש ושיח לאישים מהארץ ומחו"ל אנשי אקדמיה, חוקרים, אנשים מתחום המדיניות האסטרטגיה והעשייה בסוגיות של ממשל ופוליטיקה, צבא בטחון לאומי ומדיניות חוץ, כלכלה ועסקים, חדשנות וטכנולוגיה, חינוך והשכלה, תקשורת ועוד. ראש חטיבת המחקר באמ"ן, תא"ל (מיל) איתי ברון סקר את הערכת המודיעין לגבי ההתפתחויות במזרח התיכון. לדבריו, בעת הזאת "אין בעל בית בינלאומי" וישראל איננה עומדת בראש סדר הקדימויות האזורי. המזרח התיכון מצוי עדיין בשלב מעבר, שהחל עם פרוץ "הטלטלה האזורית", מ"הסדר הישן" לסדר חדש, שאופיו טרם ברור. "הטלטלה" לא הולידה רעיונות חדשים אך היא המחישה את העלייה המשמעותית שחלה במשקלו של הצבור ובהשפעתו על מהלך ההיסטוריה. מקבלי ההחלטות מחויבים יותר מבעבר לקחת בחשבון את הלכי הרוח של הצבור. להערכתו, אי היציבות באזור תמשך, במיוחד נוכח התפרקות המסגרות המדינתיות והקושי למצוא מענה למשבר הכלכלי המתמשך ולמצוקת האוכלוסייה.

כ-170,000 טילים ורקטות מאיימים על ישראל מלבנון, סוריה ומעזה, מתוכם כ-160,000 הם לטווח של עד 45 ק"מ. בידי ארגוני הטרור בעזה מאות רקטות המסוגלות להגיע לטווח של עד 80 ק"מ (גוש דן). בידי החזבאללה כמה אלפי טילים ורקטות בעלי טווח של עד 250 ק"מ (אשדוד), ומאות טילים ארוכי טווח שמכסים את כל שטחה של ישראל

רשימת האיומים שהציג רח"ט מחקר כללה, בין השאר, את איראן ואת לוחמת הסייבר, את סוגיית הגרעין והטק"ק, את חזבאללה ואת התחזקות כוחו של האסלאם הרדיקאלי. בהתייחסו לשינויים בסביבה האופרטיבית של ישראל, ציין ברון כי בתקופה האחרונה חלה הפחתה בחלק מאיומים על ישראל (האיום הצבאי הקונבנציונלי

טילים שנתפסו באוניה קלזו סי, מרץ 2014 (צילום: דר'צ)

זוכרים ומוקירים את אל"מ יורם מויאל ז"ל

הייחודית, עשייתו החלוצית, ערכיו ותרומתו המשמעותית להצלחת התערוכה שציינה 60 שנה לחמ"ן. בחלק השני של אירוע האזכרה, שהתקיים במושב פורייה, הוקרנו מספר סרטים מתקופות שונות בחייו ובעיקר במהלך שירותו בחיל המודיעין. אריאל קארו, שיוזם שימש כסגנו במודיעין פקוד המרכז, דבר על יורם האדם, על יורם המפקד והאדם, שפקודיו היו לו לחברים ועל הישגיו הייחודיים.

באגרת ששלח לקראת האירוע שר הביטחון רב אלוף (מיל') משה (בוגי) יעלון, שהיה מפקדו של יורם כמח"ט הצנחנים, והוקראה במהלכו כתב השר, בין השאר: "יורם היה קמ"ן שכל מפקד התברך בו. יצירתי, מקורי ופורה... יורם היה אחד הנדבכים המרכזיים בזכותם ביצענו מארבים מוצלחים ומבצעים מורכבים... הוא גרם לי, כמפקד החטיבה... לצאת לפעילויות שונות בידיעה שיש בידינו מודיעין איכותי ומקצועי... כמפקד בה"ד 15 ביצע מהפכה מבחינת הנחלת שיטות הדרכה ותוכניות הכשרה חדשות, שמלוות אותנו עד היום... הדור שמוביל היום את אנף המודיעין להצלחות ולשגשוג חסרי תקדים לא יודע עד כמה גדולה השפעתו עליהם... מעל הכול, אזכור את יורם האדם: איש רעים להתרועע וחבר אמיתי, שידע לגעת באנשים ולאהוב אותם. בדרכו המיוחדת הוא הותיר חותם בכל מי שזכה להכירו...". יהי זכרו ברוך!

גדעון מיטשניק

במלאת שנה למותו של אל"מ יורם מויאל ז"ל בתאונת דרכים, התקיימו ביום ראשון 11 במאי 2014 טקס אזכרה בבית העלמין במושב "הזורעים" ובהמשך התקיימה סעודת אזכרה לזכרו במושב פורייה. בן 53 היה במותו.

יורם מויאל ז"ל

לצד בני משפחה וקרובים נטלו חלק בשני האירועים גם קצינים רבים מחיל המודיעין בהווה ובעבר: מפקדים בכירים, פקודים וחברים. בין המשתתפים היו: הקמנ"רים לשעבר, תא"ל (מיל') יובל חלמיש, תא"ל (מיל') אריאל קארו, מפקד בה"ד 15 בהווה, אל"מ א', רמ"ח מוד"ש, אל"מ א' וכן קצינים וקצינות רבים ששירתו עימו במודיעין פקוד המרכז, בבה"ד 15 ועודם משרתים בחיל. בתפקידו האחרון לפני פרישתו לגמלאות היה יורם מפקד בה"ד 15. קודם לכן שימש כסגן קמ"ן פיקוד מרכז, קמ"ן חטיבת הצנחנים ובתפקידי שטח נוספים. בדברים שנשא לזכרו בבית העלמין הדגיש יובל חלמיש את דמותו

אתר אינטרנט חדש להנצחת זכרו של מקס מאיר בינט לוחם המודיעין שפעל במצרים

מקס מאיר בינט ז"ל

לאחרונה עלה לאוויר אתר אינטרנט חדש על מאיר מקס בינט (27 יוני 1917 - 21 דצמבר 1954) לוחם סתר של המודיעין הישראלי שפעל במצרים בשנים הראשונות שלאחר הקמת המדינה. תחת זהות של נציג חברה גרמנית

למכירת גפיים מלאכותיות, נשלח בינט למשימת ריגול ממושכת בקהיר במהלכה חי עם משפחתו שלוש שנים במצרים והתקרב לצמרת השלטון.

הוא נעצר יחד עם אנשי פרשת "עסק הביש", על אף שלא היה לו קשר לפרשה, עונה קשות והתאבד בכלא המצרי.

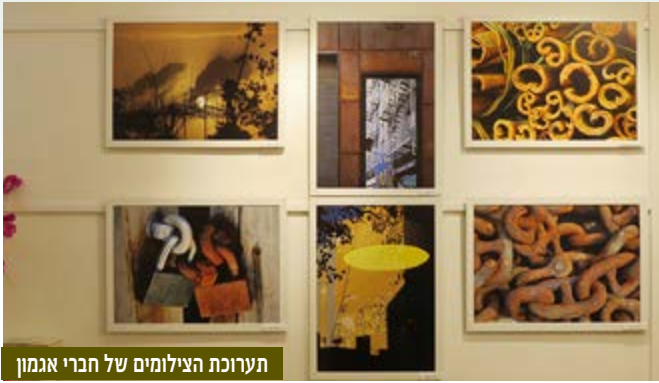
פרטים: www.meirmaxbineth.org

www.meirmaxbineth.org

המרכז למורשת המודיעין (מ"מ) | אתר ההנצחה | ת"ד 3555 רמת השרון 47143 | טל': 03-5497019, פקס': 03-5497731 | דוא"ל: mlm@intelligence.org.il

CONTACT US
שלחו משב ותגובות למערכת

תערוכת הצילומים של חברי אגמון

■ **קרן "הנה קם עם"**: בימים אלה הוקמה מחדש קרן "הנה קם עם" שנוסדה ע"י דוד בר גיורא ז"ל לקידום מורשת העלאת יהודי אתיופיה לארץ. הקרן המחודשת תשמש בסיס ומקור לקידום פעילות התנדבותית וחינוכית לקהילה האתיופית ובעיקר לפיתוח מנהיגות צעירה בקהילה זו. כל זאת ע"י יוצאי קהילת המודיעין כהמשך לפעילות שהביאה אותם לארץ.
נעם שפירא

עמותת 'אגמון'

■ **יום השואה**: באפריל התקיים ערב מרגש לרגל יום השואה במסגרתו סיפרו חברי אגמון על חייהם בתקופת מלחמת העולם השנייה ועל סיפור הצלתם. ערב זה הוקדש במיוחד לחסידי אומות העולם וחלקם בהצלת יהודים בכלל והצלתם של חברינו שסיפרו לנו על כך באותו ערב.

■ **סיורים בעכו**: עשרות מחברי אגמון קיימו במהלך התקופה האחרונה סיורים בעיר עכו, ובעקבות מסע הרבנים (הרב קוק והרב זוננפלד) אל מושבות האיכרים והחלוצים בצפון הארץ בנובמבר 1913.

■ **תערוכת צילומים** של חברי אגמון שהשתתפו בסדנות הצילום של הצלם הידוע שתרוג נפתחה בבית פר' (ברח' דיזינגוף 195). בתערוכה מוצגות כ-35 עבודות צילום של חברינו.

■ **טיול למרוקו**: קבוצת חברי אגמון חזרה מטיול מרתק במרוקו, וקבוצה שנייה יוצאת לשם בימים אלה. לחלק מהמשתתפים היה זה טיול שורשים והתקיימו פגישות מרתקות עם מכרים ובני משפחה שנשארו במרוקו.

עמותת בוגרי 8200 לא נחה רגע...

■ **מפגש מורשת** מיוחד של אחד ממדורי מרכז הקומינט התקיים ביום רביעי 30 באפריל 2013 בהובלתו של אל"מ (מיל') נעם שפירא. השתתפו יוצאי המדור ששירתו לפני מלחמת יום הכיפורים במהלכה ולאחריה. אל"מ (דימ') יוסי זעירא, ששימש מפקד מכלול הקומינט כולו באותה עת שיתף את הנוכחים בחוויותיו, לצד משתתפים אחרים שהעלו זיכרונות ואנקדוטות מאותה תקופה מעבודתם בחזית הדרום. הנוסטלגיה זרמה והיו שהגדירו את המפגש כ"פעם בחיים".

■ **כנס נטוורקינג**: ביום שני ה-9 ביוני 2014 התקיים בנמל ת"א בהאנגר 11 כנס נטוורקינג שנתי לקידום יזמות טכנולוגית. פרטים בגיליון הבא.

■ **תוכנית היזמות החברתית** של העמותה נמצאת בשלבי גיבוש טרם הכרזתה והפצתה.

■ **תחרות יזמית +45**: נמשכת להרשמה לתחרות יזמית +45 של קרן מיראז'. בתחרות יתמודדו פרויקטים, מיזמים וטכנולוגיות וייבחנו התכניות העסקיות של המתמודדים שיסתייעו בחונכים. התחרות תסייע לבני +45 היוצאים משוק העבודה ונתונים במצב של היעדר יציבות תעסוקתית בעידן המודרני. להרשמה באמצעות אתר העמותה.

■ **כיכר אשוקה**, אתר חדש שהוקם על ידי בוגר היחידה, עוסק בתחום היזמות החברתית; מסקר את הקורות בזירה החברתית בארץ; מספק כלים וידע ליזמים פעילים. האתר: www.kikarashoka.org.il

■ ביום שני 30 ביוני 2014 יתקיים במל"מ בשעה 18:00 ערב המורשת השנתי החמישי בנושא "התרעה" במלאת שבע שנים לפטירתו של תא"ל יואל בן פורת ז"ל, שהיה מפקד 8200 במלחמת יום הכיפורים.

■ **הכנס השנתי**: ביום חמישי 11 בספטמבר 2014 יתקיים הכנס השנתי של העמותה והיחידה שיתמקד בתחום "המערך המוטס".

■ **מפקדים מספרים**: באוקטובר 2014 יתקיים מפגש נוסף בסדרת מורשת "מפקדים מספרים". יופיעו אלוף (בדימ') שלמה ענבר ואלוף (במיל') אהרון זאבי-פרקש.

שוניה פנט

■ **ערב מורשת לזכרו של אל"מ ששון (ששי) יצחייק ז"ל**, שהלך לעולמו לפני 30 שנה. ששי שירת ביחידה בשנים 1952-1983 ואת רוב שנות שירותו עשה במרכז החיבור, עד לתפקידו האחרון כמפקד המרכז. ששי הוא חתן פרס ביטחון ישראל לשנת תשל"ב וזכה לאחר פטירתו בפרס ראמ"ן לעידוד חשיבה יוצרת ותרומה מודיעינית על מפעל חיים. האירוע לזכרו התקיים במל"מ ביום שלישי 22 באפריל 2014 והשתתפו בו בני משפחה ורכים מחבריו לשירות ומוקירי זכרו. הנחה את הערב חבר העמותה יוסי דגן. בשם ש.מ. 2 ברך אל"מ (מיל') נעם שפירא והציע למשפחה ולחברים להנציח את זכרו בתרומה לקרן המלגות לחיילים של העמותה. במהלך הערב עלו קווים לדמותו, נחישותו ודיקנותו ופועלו הרב-גווני של ששי. ראובן ירדור (לימים מחליפו ומפקד היחידה), רון שמיר, שלמה דברת ויעקב רוזן הציגו בפאנל מיוחד היבטים שונים של דמותו. אחיו של ששי יחזקאל, הדומה דמיון רב לששי, בקולו ובנימת דיבורו, ספר על תקופת הילדות והנערות.

מימין: שלמה דברת, יעקב רוזן, רון שמיר, ראובן ירדור ויוסי דגן המנחה

על שורשיו ועל המשפחה החמה. הוצגו תמונות מעברו של ששי, נכדיו הקריאו קטעי שירה והקהל הרב מאן מלהתפזר בערב ייחודי זה. ככוונת משפחתו של ששי להקים קרן על שמו ולזכרו. יבואו על הברכה!

חומרים נדירים על תנועת "הבריחה" הוצגו לאחרונה בתערוכה במוסד

אוצר אבנר א.

של מדינת ישראל. בתערוכה נדירה שנעלה לאחרונה במוסד, הוצגו במלל ובתמונות תחנות שונות בסיפורה של הבריחה ההרואית של ניצולי השואה. בעקבות פנייה לעובדים ולגמלאי המשרד, נאספו חומרים נדירים וקישורים שטרם נודעו מפעילי בריחה מדור ראשון שני ושלישי ועד

ניצולים שהוברחו בבריחה. דרכונים ותמונות, תעודות לידה ונישואין, מסמכים ועדויות - כל אלו נאספו והוצגו לעיני המבקרים, לצידם ספרים רבים שהוצאו ברובם כיזמה של בני המשפחות, שפכו אור על צדדים חדשים בסיפור וחשפו תמונות קבוצתיות שטרם נודעו, לרבות קטע וידאו המציג שיירה של הבריחה חוצה בשלג את ההרים של אוסטריה.

המעוניינים להעביר מידע או ללמוד על הנושא מוזמנים לפנות אל עמותת מורשת הבריחה בכתובת: www.habricha.org.il

תנועת "הבריחה" פעלה באירופה משלהי מלחמת העולם השנייה ועד להקמת מדינת ישראל והייתה אחראית להברחתם של כשלוש מאות אלף ניצולי שואה ממזרח אירופה לכיוון דרום מערב - אל נמלי הים התיכון. ניצולים שבחרו לנטוש את גיא ההריגה של אירופה כדי להקים לעצמם בית בארץ ישראל. שורשי "הבריחה" בהתארגנות ספונטאנית של ניצולי השואה, שיצאו מן המחנות, מן היערות וממקומות המסתור והחלו להתארגן לעזרה הדדית. הם היו יתומים, שכולים, נצר אחרון למשפחותיהם. הראשונים להתארגן היו פרטיזנים יהודים ובווגרי תנועות הנוער הציוניות. הם התארגנו ב"קיבוצים" בהם נמצאו לפליטים קורת גג, שמירה, זוג מכנסיים, אוכל - מעין משפחה וכתובת ראשונה.

חיילי הבריגדה היהודית של הצבא הבריטי שפגשו את הניצולים ניצלו את מעמדם ואת האמצעים שעמדו לרשותם לטובת אחיהם הניצולים. חלקם אף נשארו באירופה לאחר שיחרורם מ"הבריגדה" כדי להמשיך בפעילות. בהמשך נטל על עצמו המוסד לעלייה ב' של ההגנה, שהוקם כדי לסייע ליהודים לעלות לארץ ישראל למרות האיסור שהטילו שלטונות המנדט הבריטי, את ניהול הבריחה. השליחים הארצישראלים של המוסד טוו רשת של נתיבים ומחנות מעבר על פני אירופה כולה. בסיועם ובהנהגתם הפכה תנועת "הבריחה" לאחד הגורמים החשובים במפעל העלייה לארץ ובמאבק להקמתה

על מודיעין, אקדמיה ומה שביניהם

על מודיעין ודמוקרטיה:

חמישה חוקרים מישראל בכנס אקדמי בינלאומי בגרמניה

בעיר טוצינג ליד מינכן בגרמניה התקיים בראשית מאי 2014 כנס של האגודה הבינלאומית להיסטוריה של המודיעין (UIHA) על הנושא המרכזי "מודיעין ודמוקרטיה". הרצו בכנס חמישה חוקרים מישראל, אשר שתפו בניסיון של המודיעין הישראלי: אל"מ (מיל) ד"ר ברק בן-צור מהמרכז הבין-תחומי הרצליה - על השפעת מנהיגים על קהילות מודיעין, ד"ר אייל פסקוביץ מאוניברסיטת חיפה - "לא מעל החוק" על השב"כ הישראלי, ד"ר אפרים כהנא ממכללת הגליל המערבי - הפיקוח הפרלמנטרי על קהילות מודיעין, תא"ל (מיל) אפרים לפיד - על חילופי דורות במודיעין הישראלי לפני יובל שנים, ועדי פריימרק מאוניברסיטת בר-אילן - על שבויים בתרבות החברתית בישראל וארה"ב.

בתמונה (מימין): אל"מ (מיל) ד"ר ברק בן-צור, ד"ר אייל פסקוביץ, ד"ר אפרים כהנא, תא"ל (מיל) אפרים לפיד ועדי פריימרק. ראשונה משמאל: אנה אבלמן, מזכירת האגודה

כנס על היערכות לאסונות המוניים של פגעי טבע וטרור בדרום מזרח אסיה

משלחת ישראלית השתתפה במאי 2014 בכנס בסינגפור של נציגים בכירים ממדינות דרום-מזרח אסיה על הנושא Safe Cities, Asia. הכנס, שהיה גם בחסות האינטרפול במלאת מאה שנה להיווסדו, עסק בהיערכות של ערים ומדינות לאסונות המוניים של פגעי טבע וטרור. חבר מל"מ תא"ל (מיל) אפרים לפיד נשא דברים מהניסיון הישראלי על המתח בין טרור ותקשורת ועל ניהול תרגילי חירום לאומיים.

אפרים לפיד

אפרים לפיד וראש העיר CEBU מהפיליפינים עו"ד RAMA במהלך סימולציה של מצבי חירום

המרכז למורשת המודיעין (מ"מ) | אתר ההנצחה | ת"ד 3555 רמת השרון 47143 | טל: 03-5497019, פקס: 03-5497731 | דוא"ל: mlm@intelligence.org.il

CONTACT US
שלחו משב ותגובות למערכת

המפרץ הפרסי וחצי האי הערבי: חברות ומדינות בתהליכי מעבר, עורכים עוזי רבי ושאל ינאי

הוצאת מרכז דיין ללימודי המזרח התיכון ואפריקה, אוניברסיטת תל-אביב, 2014

במפרץ הפרסי וחצי האי הערבי יש אוסף של מדינות הנתונות מצד אחד לפריחה כלכלית מרשימה, ומצד שני נמצאות בחרדה עקב איומים של מדינות מוסלמיות שכנות המחכות להזדמנות של שליטה בהן.

הפלישה של עיראק לכוויית ב-1990 היתה ביטוי צבאי מובהק, אך גם האיום של איראן המוסלמית הקיצונית ממשיך לנשוף בעורפן של המדינות. בחריין הפכה לזירת התגוששות בין סעודיה לאיראן, סעודיה ואמירות קטר תומכות במורדים בסוריה, מורדים שיעים בצפון תימן ומעורבות של אל-קאעדה בדרום המדינה - אלה דוגמאות מעשיות שהולידו עם הזמן שיתוף פעולה ביטחוני בין שש מדינות המפרץ: סעודיה, כוויית, בחריין, קטר, איחוד האמירויות וסולטנות עומאן.

בספר החדש על הנושא יש קובץ מאמרים של חוקרים שונים מאוניברסיטאות שונות בארץ, העוקבים אחר הנעשה במדינות ובחברות בחצי האי הערבי. הקובץ מסתיים במאמר של פרופ' אלי פודה על מערכת היחסים בין סעודיה וישראל, שתי מדינות שונות לחלוטין זו מזו. סעודיה יזמה בעשורים האחרונים שתי יוזמות שלום חשובות לפתרון הסכסוך הישראלי-ערבי, אך בישראל ראו בדרך כלל את סעודיה כמדינה אסלאמית קיצונית ולא קדמו את יוזמותיה. מאידך, אחרי מלחמת לבנון השנייה הבינו בישראל כי למרות הריחוק הגיאוגרפי, הדתי והתרבותי ישראל וסעודיה חולקות אינטרסים משותפים מול הטרור האסלאמי, איראן וחזבאללה. ערכו את הספר פרופ' עוזי רבי, ראש מרכז דיין באוניברסיטת תל-אביב וד"ר שאל ינאי מרצה באוניברסיטאות חיפה והעברית.

אפרים לפיד

כל בחור וטוב לנשק - תולדות מערך הגיוס

בימים אלה יצא לאור ספר חדש "כל בחור וטוב לנשק - תולדות מערך הגיוס", שיזמה "יחידת מיטב", המאחדת כיום את כל מערך הגיוס לצה"ל, משירשה את תפקידיהם של הבקום, מרכז הגיוס ומנהל הגיוס.

פרקיו השונים של הספר מגוללים את מערך הגיוס בתקופה שקדמה להקמת צה"ל: לצבא התורכי ולגדודים העבריים במלחמת העולם הראשונה, לכוחות המגן והמרי - ההגנה, האצ"ל הלח"י והפלמ"ח, לצבא הבריטי ולבריגאדה במלחמת העולם השנייה, בהמשך מתאר הספר את גלגוליו של הגיוס לצה"ל ממלחמת העצמאות ועד ימינו, את המבנה החדש ובו המעבר מ"קלט" למיטב ובמבט נוסף בהמשך, מתוארים תולדות השירות הצבאי של נשים בצה"ל וכן שירותם הצבאי של דתיים ותלמידי ישיבה, ש"תורתם אומנותם".

מחבר הספר תא"ל (מיל) ד"ר דני אשר התבסס על מחקר חומרים ארכיונים, ראיונות, התייחסויות של מפקדי העבר וספרות נוספת. הגרפיקה המתקדמת כרכה יחד עשרות צילומים מתקופות שונות עם מסמכים והערות. בספר מוזכרת גם תרומתו של מערך ביטחון השדה ודרך פעולתו, כולל שילוב ראשוני של המחשב בנושאי האבחון והזיכוי הביטחוני של מלש"בים ומתגייסים חדשים. את עבודת ההכנות וההוצאה לאור ריכזה רס"ן גילה קוסן מ"מיטב", שיצאה בימים אלה לגמלאות. הספר יוענק למפקדי העבר וינחיל את מורשתם למפקדי ההווה והעתיד.

דני אשר

תאריכון היסטורי לחודש יוני

מאת: גדעון מיטשניק

מלחמת ששת הימים, ירושלים

חפ"ק חטיבת הצנחנים בפיקודו של מוטה גור בהר הזיתים לפני הפריצה לעיר העתיקה

10-5 ביוני 1967 - מלחמת ששת הימים בין ישראל לבין מצרים, ירדן, סוריה ולבנון | המלחמה החלה במכה מקדימה של חיל האוויר נגד שדות התעופה של מצרים ("מבצע מוקד"), ואפשרה השגת עליונות אווירית מוחלטת לצה"ל בהמשך המלחמה. גופי מודיעין רבים בצה"ל (ובפיקודים) והמוסד היו שותפים להכנות ולהצלחתו המרשימה של המבצע.

5 ביוני - יום חיל המודיעין | הוכרז ב-1972 ע"י ראש אמ"ן, אלוף אהרון יריב, לציון חשיבות תרומתו של המודיעין הצבאי במלחמת ששת הימים. אמ"ן לא מקפיד לקיים מועד זה.

6 ביוני 1982 - מבצע "שלום הגליל" | מלחמת לבנון הראשונה. חלקו של המודיעין בהיערכות למלחמה ובמהלכה היה חשוב ומשמעותי ביותר. לראשונה הופעל מזל"ט בלחימה. בעקבות מסקנות ועדת כהן לאירועי סברה ושתילה, הודח ראש אמ"ן יהושע שגיא מתפקידו.

7 ביוני 1981 - מבצע "אופרה" | השמדת הכור הגרעיני בעיראק. המבצע התאפשר הודות למודיעין איכותי ומדויק ולשיתוף פעולה בין גורמים רבים בקהילת המודיעין, שהביאו להבנה מלאה של מטרות הכור, לגילוי השלב שבו נמצא תהליך הפיתוח, להשגת תוכנית הכור ולהצבעה על נקודת האל-חזור ועל האיזמים האוויריים בדרך להפצצת הכור.

7 ביוני 1948 - הקמת הש"י הצבאי | דוד בן גוריון, ראש הממשלה ושר הביטחון של המדינה שזה עתה קמה, זימן אליו את ראובן שילוח, איש המחלקה המדינית של הסוכנות היהודית, ואת איסר בארי, ראש הש"י והחליט (ע"פי יומנו): "יש להקים שרות ידיעות צבאי ע"י המטה... הש"י הצבאי יהיה אחראי לביטחון (זהירות), צנזורה ואנטי ריגול. שרות ידיעות פנימי תחת איסר (הקטן) ויוסף י... שרות ידיעות מדיני חיצוני - ראובן שילוח יעמוד בראשו. יהיה כפוף עד תום המלחמה למשרד הביטחון; אחר כך אולי למשרד החוץ."

מטוס F-16 שהשתתף במבצע "אופרה" מימין: סמל התקיפה (מוטבע גם על המטוס)

9 ביוני 1982 - "מבצע ערצב 19" | השמדת כל סוללות הטק"א הסוריות בבקעת הלבנון בראשית מלחמת שלום הגליל במכה אחת. תרומת המודיעין להישגי המבצע הייתה קריטית. ההכנות למבצע שילבו יכולות טכנולוגיות עם יכולות מודיעין מדויק. המבצע אפשר לישראל ליהנות מעליונות אווירית וחופש פעולה בשמי לבנון.

12-9 ביוני 1955 - "מבצע ירקון" | מבצע סיור העומק הראשון של צה"ל במדבר סיני לאיסוף מודיעין שטח וקרקע. מטרת המבצע הייתה לבחון עבירות לרכב ולרק"מ לאורך החוף המערבי של מפרץ אילת בין דהב לעין פורטנה.

21 ביוני 1972 - "מבצע ארגז 3" | לוחמי סירת מטכ"ל השתלטו על סיור של קציני צבא סורים בכירים, במטרה שישמשו קלף מיקוח לשחרור הטייסים גדעון מגן ובעוז איתן והנווט פיני נחמני, שהיו שבויים בידי הסורים. המבצע נערך מערבית לעיתא א-שעב לאחר קבלת מידע מודיעיני על הגעת קצינים בכירים סורים לסיור באזור. בין הקצינים הסורים שנלכדו היו קצין מודיעין בדרגת זע"ם (תת-אלוף), שני קציני מבצעים בדרגת עקיד (אל"מ) ושני טייסים בדרגת מקצם (סא"ל). ב-3 ביוני 1973 יצאה לפועל עסקת חילופי השבויים, והישראלים שבו לביתם.

גלעד שליט מצדיע לראש הממשלה עם חזרתו מהשבי

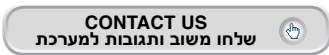
מערך טילים סורי ליד כביש בירות-דמשק

שברולט האימפלה מהדגם שנחטף לישראל ובו נסעו הסורים

25 ביוני 2006 - החייל גלעד שליט נחטף לעזה | מידע התרעתי על כוונות המחבלים לבצע פיגוע חטיפה, שהיה קיים במערכת, לא מוצה.

30 ביוני 1948 - הקמת שירותי המודיעין | חודש לאחר הקמת צה"ל ובעיצומה של מלחמת העצמאות, פורק מטה שירות הידיעות של ההגנה, (ש"י) והוקמו שירותי המודיעין של מדינת ישראל הכוללים: שירות מודיעין צבאי (ש"מ), לימים - "אמ"ן", השב"כ (הוגדר אז ש"י פנימי), שהיה אחראי על בטחון פנים, והמחלקה המדינית במשרד החוץ ("דעת"). האחראית לפעילות מודיעין בחו"ל, לימים - "המוסד".

צ'אפחות

■ לאל"מ (מיל) מאיר בוימפלד לקבלת תואר ד"ר מאוניברסיטת חיפה.

אורי לוברני

■ לפיני גרינפלד (אגמון), אסתר לבנון (שובל),

סא"ל (דימ) איצה בראון ותא"ל (מיל) ראובן ירדור

על קבלת תעודת הוקרה של האיגוד הישראלי למערכות מחשוב על תרומתם להקמת מערכות המחשוב בקהילת המודיעין.

■ לאורי לוברני לקבלת תואר ד"ר לפילוסופיה לשם כבוד מאוניברסיטת חיפה.

יוסי לננוצקי

■ ליוסי לננוצקי לקבלת תואר דוקטור לשם כבוד מהאוניברסיטה העברית.

■ לסא"ל (מיל) משה סיני למינויו למנכ"ל ב"ס רימון ברמת השרון.

■ לתא"ל (מיל) אריאל קארו למינויו לראש מינהל סייבר בחברת רפאל.

משה סיני

רואימל"מ

"רואים מל"מ", איגרת המידע של ה-מל"מ, מופצת באינטרנט. שמרו על קשר - הצטרפו אלינו ומסרו את כתובת הדואר האלקטרוני שלכם! נשמח לקבל מכם משוב: התייחסויות, תגובות ובקשות.

תודה, יוכי ארליך, עורכת "רואים מל"מ" וחברת הנהלת המרכז
mlm@intelligence.org.il

אתר ההנצחה המרכז למורשת מודיעין.

ת"ד 3555 רמת השרון 47143, טל' 03-5497019, פקס 03-5497731

בקרו באתר האינטרנט שלנו:

www.intelligence.org.il

תודתנו

לשמעון אביבי, למיקי אלטר, ליובל חלמיש, לעוזי יצחקי, לאפרים לפיד, לגדעון מיטשניק, לאפי מלצר, לאמנון סופרין, לרקפת פאר, לשוניה פכט, לעמיר רפופרט ולנעם שפירא שסייעו בהכנת החומר לכלל האחרים שתרמו.

ISRAEL DEFENSE

המרכז למורשת המודיעין

בימת מודיעין | מפגש שני

סדרת מפגשים מרתקת של העמותה למורשת המודיעין וישראל דיפנס עם האנשים שעשו ועושים מודיעין

מפגש שני: יום שישי, 4 יולי 2014 | המרכז למורשת המודיעין, גלילת

לר"ו הכנס (טונטטיבי):

08:30-09:30 | התכנסות וכיבוד קל

09:30-09:35 | דברי פתיחה: תא"ל (מיל) דודו צור, מנכ"ל מ"מ

09:35-11:30 | דיון בנושא "התרחבות איום הג'האד העולמי למזרח התיכון והשלכותיו לישראל"

משתתפים:

פרופסור אילן יזטר, אוניברסיטת ת"א

מר חיים תומר, בכיר לשעבר במוסד

מנחה:

תא"ל (מיל) אמנון סופרין

11:30-12:00 | "קיסריה" איסוף מודיעין ייחודי - יועבר ע"י איש "קיסריה"

« השתתפות במחיר סימלי כולל קפה ועוגה. מספר המקומות מוגבל »

פרטים נוספים באתר ישראל דיפנס ובאתר המל"מ

בגיליון 69 של מבט מל"מ הרואה אור בחודש יולי:

- שדות הקרב המתחזקים של ימינו - הסייבר והחלל
- שיטות הריגול במצרים העתיקה לא היו מביישות קמ"ן מודרני
- הריגול הגרמני בארץ לפני הקמת המדינה: מאבק הבריטים ברייך השלישי

המרכז למורשת המודיעין (מל"מ) | אתר ההנצחה | ת"ד 3555 רמת השרון 47143, טל': 03-5497019, פקס': 03-5497731, דוא"ל: mlm@intelligence.org.il

CONTACT US
שלחו משוב ותגובות למערכת

